

24.06.13

Oikeusministeriölle

Pyytämämme lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi Eduskunnalle laeiksi lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain, riita-asioiden sovittelusta ja sovinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta.

Pohjois-Karjalan käräjäoikeus lausuu seuraavaa:

Käräjäoikeus on toiminut Follo -menettelyn pilottituomioistuimena koko koikeilun ajan ja tässä lausunnossa esitetty perustuu tästä toiminnasta käräjäoikeudessa saatuihin kokemuksiin.

Yleisenä toteamuksena voidaan todeta, että kaikki käräjäoikeudessa saadut kokemukset puoltavat Follo -menettelyn ottamista käyttöön kaikissa käräjäoikeuksissa tärkeänä lasten huolto- ja tapaamisoikeusasioiden ratkaisukeinona. Menettely on tuottanut selkeätä käräjäoikeuden kokonaistyönsäästöä, poikkeuksena kuitenkin ne asiat, jotka sovittelun epäonnistumisen jälkeen ovat palautuneet tavanomaiseen riitaisen asian käsittelyyn. Sovitteluistuntoihin kulunut aika on sinällään pidempi kuin tavanomaisen riitaisen lastenhuoltoasian valmisteluistuntoaika, mutta tämän sijaan ajan säästö saavutetaan siitä, ettei asiassa tarvitse suorittaa monestikin pitkää ja monitodistajaista pääkäsittelyä ja sitten vielä laatia tuomiota. Saavutettu sovinto johtaa, taikka ainakin sen tarkoitus on johtaa, siihen, ettei asia tule uudestaan vireille käräjäoikeudessa, ja ettei siihen myöskään kohdistu muutoksenhakupainetta. Kokonaissäästön kannalta on merkitsevää myös sosiaalilautakunnilta pyydettyjen selvitysten määrien oleellinen väheneminen. Ja mikä tässä kaikessa on tärkeintä, vanhempien sopiminen tukee lapsen etua huomattavasti paremmin kuin heidän jatkuva riitelynsä, mihin vielä tavanomaisesti sotketaan todistelutarkoituksessa myös koko lähisuku. Menettelyyn osallistuneista vanhemmistakin erinomaisen suuri enemmistö pitää menettelyä hyvänä ja tarkoituksenmukaisena.

Seuraavassa muutamia yksityiskohtia esityksen perusteluista:

Lain lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain muuttamisesta 17 b ja c §:n mukaisesti on erityisen tärkeää on, että asiantuntija-avustajien saatavuus turvataan esityksessä ehdotetulla tavalla, koska menettely on jo pilottivaiheessa osoittanut näiden osaamisen tärkeyden sovinnon saamiseksi. Esityksen mallinnuksen hyvyys koskee erityisesti sellaisia käräjäoikeuksia,

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax	Sähköposti
PL 60 80101 Joensuu	Kauppakatu 20 80100 Joensuu	029 56 48310	029 56 48376	pohjois-karjala.ko@oikeus.fi

joiden tuomiopiiri muodostuu useista sellaisista pienehköistä kunnista, jotka eivät mahdollisesti itse pysty turvaamaan omasta henkilöstöstään riittävän päivää asiantuntija-avustajaa.

Saman lain 17 d §:ssä säädetty valtion vastuu asiantuntijapalveluiden korvaamisesta ne järjestävälle kunnalle on välttämätöntä menettelyn parhaan toiminnan turvaamiseksi.

Lain riita-asioiden sovittelusta ja sovinnon vahvistamisesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 5 §:n perustelujen mukaisesti sovittelija-avustajan käyttäminen vanhemmille on perusteltua olla heille maksutonta heidän ja ennen kaikkea lasten tasa-arvon vuoksi.

Saman lain 10 §:ssä asetettu sovitteluistunnon määrääjän määrääminen on esityksen perusteluiden mukaisesti tärkeätä kuitenkin sillä myös esityksessä olevalla lievennyksellä, että määrääjasta voidaan poiketa erityisestä syystä. Määrääjän olemassaolo jäsentää käräjäoikeuden ja sen sovittelijatuomareiden työtä, ja velvoittaa myös menettelyn piiriin kuuluvia asioita hoitavia lakimiesavustajia ottamaan huomioon hoidettavakseen ottamiensa asioiden säädetyn aikataulun. Tähänastisen kokemuksen mukaan sovitteluistunnon siirtyminen pitkälle tulevaisuuteen on tässä käräjäoikeudessa lähes poikkeuksetta johtunut lakimiesavustajien aikatauluista.

Käräjäoikeudella ei ole lausuttavaa sosiaalihuoltolain 17 §:n muuttamisesta annettuun esitykseen.

Juhani Mähönen
laamanni